

ბიზნეს-ინჟინერინგი ტურიზმში

რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის საკითხისათვის

ევგენი ბარათაშვილი, პროფესორი
ხათუნა კურტანიძე, დოქტორანტი

რეზიუმე

რეგიონული ინფრასტრუქტურის შიდა და გარე კავშირების მრავალფეროვნებას მივყავართ იმასთან, რომ პრაქტიკულად შეუძლებელია რეგიონალური ინფრასტრუქტურისათვის მკვეთრი საზღვრების დადგენა რეგიონალური ინფრასტრუქტურული კომპლექსის ფარგლებში, რადგანაც ის მოიცავს რეგიონში ტურიზმის განვითარებისათვის წარმოების მეტად მნიშვნელოვან დარგებს და სხვადასხვა სახის აქტიურ მოქმედებებს. ამის შედეგად წარმოიშობა ინფრასტრუქტურის საერთო ზონები, რომლებიც აქტიურად გამოიყენება როგორც უშუალოდ ტურისტებისა და ტურიზმის ინტერესებში, აგრეთვე მოცემული რეგიონის მაცხოვრებელთა და რეგიონის ეკონომიკური განვითარების მიზნით. ეს წარმოშობს სირთულეებს რესურსების მოთხოვნილებების სტრატეგიული დაგეგმვისა და რეგიონალური ტურიზმის ელემენტების ობიექტივიზაციისას.

Summary

References on forming regional tourism
infrastructure in Georgia

Evgeni Baratashvili, professor
Khatuna Kurtanidze, PhD GTU

Varied disposition of inner and outer bonds of regional tourism infrastructure brings practically impossible to single out clear border in tourism infrastructure within the limits of regional infrastructure complex – this affects multitude significant issues for development fields and aspects of activities. As a result it's general zone of infrastructure which serves directly in the interests of tourists and tourism as well as provides inhabitants and region needs on the whole that found complexity in strategic planning of recourses and elements of regional tourist infrastructure.

ტურიზმი ეკონომიკის ერთ-ერთი, უმსხვილესი და დინამიური დარგია, ის მსოფლიოს მრავალი განვითარებული და განვითარებადი ქვეყნების საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობების მნიშვნელო-

ვანი ნაწილია. დარგის ზრდის მაღალი ტემპი და სავალუტო შემოსავლების აკუმულირების მაღალი შესაძლებლობა დადებითად მოქმედებს ეკონომიკის სხვადასხვა სექტორზე, ამასთანავე იგი ხელს უწყობს რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის საყოველთაო განვითარებას.

ინფრასტრუქტურა (ლათ. infra - ქვედა, ქვე, და ლათ. structura - ნაგებობა, განლაგება) ურთიერთდამოკიდებული მომსახურე სტრუქტურების კომპლექსი, რომლებიც გარკვეულ ამოცანის (პრობლემის) გადაჭრას უზრუნველყოფს. ტერმინი ნასესხებია სამხედრო ლექსიკიდან, სადაც ის საომარი მოქმედებების, სწავლებისა და განშლისათვის დანიშნული სტაციონარული ობიექტების სისტემას ნიშნავს.

რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურა არის ტურიზმის სისტემის მატერიალური ბაზა, რომლის შექმნისა და განვითარების გარეშე შეუძლებელი იქნება ტურიზმის სახელმწიფო პოლიტიკის სტრატეგიული მიზნების განხორციელება. რეგიონული ტურიზმის განვითარებისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურა შეიცავს კომუნალურ ინფრასტრუქტურასაც, ელექტრო და ბუნებრივ აირმომარაგებას, წყალმომარაგებას, კომუნიკაციების და უსაფრთხოების სისტემებს და სპორტული მენეჯმენტისა და ინფრასტრუქტურის უზრუნველსაყოფად სხვადასხვა დასახელების საქონლისა და მომსახურების მომწოდებლებს. ინფრასტრუქტურა აერთიანებს სხვადასხვა ტიპის ისეთ ნაგებობასა და ობიექტებს, როგორიცაა სპორტული ცენტრები, კულტურული ცენტრები, დასასვენებელი სახლები, საავადმყოფოები, სარეკრიაციო ზონები, სტადიონები, საბავშვო მოედნები და სხვ. სახელმწიფო დანესებულებები, კერძო კომპანიები, სპორტული ორგანიზაციები და მუნიციპალიტეტები მუშაობენ რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურიდან გამომდინარე სახელმწიფოსა და კერძო ბიზნესის ინტერესებიდან. რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის სფერო როგორც ეკონომიკის სექტორი ძალიან დიდია და მისი ზუსტი გავლენის განსაზღვრა ძალზედ რთულია, სტატისტიკა კი - ძალიან არაზუსტი. მიუხედავად ამისა ეს სექტორი ერთ-ერთი ყველაზე მზარდია დღევანდელ მსოფლიო ეკონომიკაში. ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარება მჭიდროდაა დაკავშირებული მენეჯმენტის ახალ სისტემებთან, გარემოს დაცვის განვითარებასთან, დაგეგმარების, მშენებლობის, რეკონსტრუქციის სტანდარტებთან და ნორმებთან, ადამიანებისათვის ინოვაციური პროგრამების მართვასა

და გაფართოებასთან.

დღევანდელი მდგომარეობით საბჭოთა პერიოდის ტურიზმის ინფრასტრუქტურის დიდი ნაწილი განადგურებულია. შემორჩენილი ნაწილი კი ან მნიშვნელოვან განახლებას საჭიროებს ან არ აკმაყოფილებს არსებულ რაოდენობრივ თუ ხარისხობრივ მოთხოვნებს, შესაბამისად, აუცილებელია როგორც შემორჩენილი ინფრასტრუქტურის აღდგენა-განახლება, ისე ახალი ინფრასტრუქტურული მშენებლობა.

რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის ზემოქმედება, მისი გავლენა მდგრადი განვითარების პრინციპების გათვალისწინებით, ტურიზმის მდგომარეობისა და განვითარების პერსპექტივების კვლევების გაღრმავების აუცილებლობას განაპირობებს, რომელიც საშუალებას იძლევა კომპლექსურად გადაწყდეს ადგილობრივი მოსახლეობის გადარჩენის და ეკონომიკური ზრდის პრობლემები. მდგრადი ტურიზმი ხელს უწყობს ისეთი წინააღმდეგობების აღმოფხვრას როგორიცაა ბუნებრივი გარემოპირობების დაცვისა და ადგილობრივი მოსახლეობის მეურნეობის განვითარების უზრუნველყოფის მიზნების შეუთანხმებლობა. მას შეუძლია ხელი შეუწყოს მშვიდობის განვითარების გამყარებას, სამუშაო ადგილების შექმნას, მოსახლეობის დასაქმების უზრუნველყოფას. რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურა გავლენას ახდენს ეკონომიკის ისეთ საკვანძო დარგებზე, როგორიცაა ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა, მშენებლობა, სოფლის მეურნეობა, საზოგადოებრივი მოხმარების საქონლის წარმოება და სხვ.

დღესდღეობით ჩვენი ქვეყნის განვითარების ერთ-ერთ ძირითად მიმართულებად ტურიზმისა და ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარება და მოწყობა მიიჩნევა. ამ კუთხით საინტერესოა შიდა ქართლში რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის ზოგადი მიმოხილვა და მისი უპირატესობების აღწერა.

გარემოს დაცვისა და კულტურათა დაახლოების გზით რეგიონული კულტურის ინფრასტრუქტურის ფორმირებისა და განვითარებისათვის საჭიროა საზოგადოების, მთავრობისა და უცხოელი თუ ადგილობრივი ინვესტორების კოორდინირებული მოქმედება.

ამ დროს საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვაში დიდ როლს ასრულებს სახელმწიფო შესაბამისი რეგულაციებითა და ინფრასტრუქტურის მოწყობით. ტურიზმის ხელშეწყობით პოლიტიკა ინფრასტრუქტურის მშენებლობას, გზებს, ჯანდაცვის დაწესებულებებს, სპორტულ გამაჯანსაღებელ ცენტრებს, დასასვენებელ სახლებსა და სასტუმროებს მოიცავს, რაც ასევე უშუალოდ ამცირებს და შემოსავალს სახელმწიფო ბიუჯეტში ზრდის. დღეს, საქართველოს განვითარების ერთ-ერთ ძირითად მიმართულებად რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარება მიიჩნევა.

სწორედ ესაა ქვეყნის მთავარი სტრატეგიის საყრდენი. რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის

ფორმირება და განვითარება არის წინაპირობა სოციალურ-ეკონომიკური განვითარებისა, რაც საცოცხლოდ მნიშვნელოვანია ამ რეგიონის მოსახლეობისათვის.

საკვლევი ტერიტორია - შიდა ქართლი - წარმოადგენს ერთიანი ბუნებრივ-ინფრასტრუქტურული და ტერიტორიული სისტემის კლასიკურ ნიმუშს, სადაც ბუნებრივი და კლიმატური თავისებურებები, ლანდშაფტის მოზაიკურობა მას განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს და როგორც კვლევის ობიექტი საინტერესო ერთეულს წარმოადგენს.

საქართველოს ერთ-ერთი თვალწარმატება მხარის, შიდა ქართლის გეოგრაფიული მდებარეობა, ბუნებრივი გარემო, ისტორიულ-არქიტექტურული და კულტურის ძეგლები რეგიონში ტურიზმის განვითარების საფუძველია. საკვლევი რეგიონი ლიხის ქედსა და მდინარე არაგვს შორის მდებარეობს. მისი ფართობი (სამხრეთ ოსეთი - 2230 კვ. კმ და 80 000 კაცი) მთლიანად შეადგენს 5770 კვ.კმ, ხოლო მოსახლეობა 464 000 კაცს. ჰავა ზომიერად თბილი და ტენიანი (ზოგად მშრალი), ლანდშაფტი მრავალფეროვანი. შიდა ქართლის ტურისტულ პოტენციალს განსაზღვრავს: გეოგრაფიული მდებარეობა, ბუნება, ანკარა წყაროები, დიდი და პატარა მდინარეები, ბუნებრივი და ხელოვნური ტბები, თრიალეთისა და ლიხის უმშვენიერესი სანახაოებები, ბუნებრივი და კულტურული ძეგლების სიმრავლე. შიდა ქართლში შესაძლებელია ტურიზმის შემდეგი მიმართულებების განვითარება: სამკურნალო ტურიზმი, აგროტურიზმი, ეკოტურიზმი, კულტურული ტურიზმი და ტურიზმის ექსტრემალური სახეობები.

რეგიონში არსებული ლამაზი ბუნება, ბუნების ძეგლები, ხეობები, ჩანჩქერები, ბუნებრივი და ხელოვნური ტბები. მათი სიმრავლე და სხვა ღირსშესანიშნაოებები ეკოტურიზმისა და კულტურული ტურიზმის განვითარებას უწყობს ხელს. შიდა ქართლის სამკურნალო პოტენციალი იმდენად ფართო სპექტრითაა წარმოდგენილი, რომ რეგიონს გააჩნია პერსპექტივა განავითაროს და მაღალ დონეზე აიყვანოს ტურიზმის ინფრასტრუქტურა და ადგილობრივი ტურისტული პოტენციალით დააინტერესოს ქართველი და უცხოელი ტურისტები.

შიდა-ქართლის რეგიონში ტურიზმის განვითარების პერსპექტივებზე საუბრისას საჭიროა განვიხილოთ შემდეგი საკითხები:

- არსებობს თუ არა რეგიონში ტურიზმის განვითარებისათვის საჭირო რესურსები;
- არსებობს თუ არა შესაბამისი ტურისტული ბაზარი;
- ეკონომიკური განვითარების მიზნების მისაღწევად ესაჭიროება თუ არა რეგიონს ტურიზმისა და ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარება;
- არის თუ არა საჭირო შრომითი რესურსები ტურიზმისა და რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარებისათვის დამატებითი შრომითი რესურსების შემოყვანის აუცილებლობა;

- გამართლებულია თუ არა დანახარჯები სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის განვითარებისათვის;
- შესაძლებელია თუ არა კონკურენტის გამოჩენა შესაძლო ტურისტული პროექტებიდან მეზობელ რეგიონებში;

რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის მზარდი პოპულარობა დიდი ინტერესს იწვევს ბუნებრივი გარემოს მიმართ, რომელიც ეყრდნობა მსოფლიოში ადამიანების ტურისტული შემეცნების მაღალ დონეს. ეს თავისთავად ქმნის მოცემულ სახეობის განვითარების სტრატეგიული მიდგომების ფორმირების აუცილებლობას.

ქართველი მკვლევარებისათვის რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურა შედარებით ახალი სფეროა, რადგანაც არ არსებობს კონკრეტული მეთოდიკა იმ ფაქტორების გამოვლენისა და შესწავლისათვის, რომლებიც ხელს უწყობს ტურიზმის ინდუსტრიის ამ მიმართულების ფორმირებას და განვითარების სტრატეგიების შემუშავებას. ასევე რეგიონის დონეზე თითქმის შეუსწავლელია დარგში მოქმედი სოციალურ-ეკონომიკური მექანიზმი. თეორიული და მეთოდოლოგიური დებულებების შემუშავების არასაკმარისმა დონემ, რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის სტრატეგიების შემუშავების პრაქტიკული ხასიათის გადაუჭრელი პრობლემების არსებობამ განაპირობა წინამდებარე სადისერტაციო კვლევის მიმართულება.

ზემოთ აღნიშნულ პრობლემები თითქმის არ აქვთ ასახული და დამუშავებული ამ სფეროში მომუშავე ქართველ მეცნიერებს.

ტურიზმის, მათ შორის რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის ფორმირებისა და განვითარების თეორიული და გამოყენებითი პრობლემები გამოკვლეულია Inskip E., Alexandrova S. (2001), Minc M. (1961, 1968, 1970, 1973), Norris R., Steck B., Strasdas W., Western D. და სხვათა შრომებში; რომლებშიც ფართოდაა გამოკვლეული როგორც ბუნებრივი რესურსების ათვისების ზოგადთეორიული ისე ინფრასტრუქტურული რესურსების რეგიონული შეფასებისა და გამოყენების აქტუალური საკითხები. მიუხედავად ამისა, საქართველოში ამ სახის კვლევები არასრულია.

რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურა საქართველოში ტურიზმის ბიზნესის ინოვაციურ მიმართულებას წარმოადგენს. მისი აქტუალობა ჩვენს ქვეყანაში განპირობებულია რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარების პროგრამის რეალიზაციისათვის პოტენციური, უნიკალური ბაზის არსებობით. რეგიონებს, რომლებიც შეიძლება გამოყენებულ იქნას რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარების ზონად, როგორც წესი, გააჩნიათ სუსტად განვითარებული საკუთარი სოციალურ-ეკონომიკური სტრუქტურა. ეს განაპირობებს იმ პროცესების ანალიზისა და შესწავლის აუცილებლობას, რომელიც მოყვება რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარებას.

საქართველოს (რეგიონებს), რომელსაც გააჩნია

უნიკალური ტურისტული რესურსი რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარების კუთხით არ მიუღწევია პოტენციური შესაძლებლობების ადეკვატური დონისათვის. თანამედროვე სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის სირთულე და არასტაბილურობა არსებით გავლენას ახდენს ტურიზმის ინდუსტრიის განვითარებაზე. ამ ყველაფერს კი ხელს უშლის სახელმწიფო რეგულირების არასრულყოფილი მექანიზმი, მოცემული მიმართულებით კერძო ინვესტირების მოტივაციის ნაკლებობა. ტურისტული მომსახურების ინფრასტრუქტურის განვითარების გამო მოთხოვნის ნაკლებობა, ტურიზმის სამეცნიერო შესწავლის არასაკმარისი დონე, ტერიტორიების დონეზე რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარების სტრატეგიული გეგმის არსებობა.

საბოლოო მიზნის მისაღწევად კი აუცილებელია ისეთი ამოცანების გადწყვეტა, როგორიცაა:

- ტურისტულ-ინფრასტრუქტურული რესურსების შესწავლის მეთოდური საფუძვლის დამუშავება;
- ტურისტულ-ინფრასტრუქტურული რეგიონების ზოგად-გეოგრაფიული დახასიათება;
- რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის არსებული განსაზღვრების ანალიზი საწყისი პრინციპებისა და შესაძლო ობიექტების გამოვლენა;
- საქართველოს რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის თანამედროვე მდგომარეობის და განვითარების სტრატეგიების ანალიზი;
- რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის ეფექტიანი განვითარებისათვის სოციალურ-ეკონომიკური ფაქტორების განსაზღვრა და სტრატეგიების ფორმირება.

რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარების სტრატეგიული მენეჯმენტის, კერძოს, სტრატეგიული დაგეგმვის სისტემის ელემენტების აგების თეორიული და მეთოდური მიდგომების შეთავაზება.

- რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარების ძირითადი პრინციპების განსაზღვრა, მისი სახეებისა და ფორმების კლასიფიკაცია;
- რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის სტრატეგიული განვითარების ხუთი საკვანძო შემადგენელის (ანალიტიკური, პროგნოზული, მიზნობრივი, ორგანიზაციული და რესურსული) შეთავაზება და დასაბუთება;
- რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის ფორმირებისა და განვითარების პროცესში ტურისტულ პროდუქტზე მოთხოვნისა და მიწოდების საერთო და სპეციფიკური ფაქტორების გამოვლენა;
- რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის ფორმირებისა და განვითარების ეკონომიკის განვითარებაზე გავლენის დადგენა;
- რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის ბაზრის სუბიექტების ურთიერთობის თავისებურებების, მათი ეკონომიკური ინტერესებისა და

რეგიონის განვითარებაზე დამატებითი სამუშაო ადგილების შექმნისა და საბიუჯეტო შემოსავლების ზრდის ფორმით რეგიონის ინფრასტრუქტურაზე ზეგავლენის განხილვა;

- საქართველოს რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარების სტრატეგიების სპეციფიკური მახასიათებლების გამოვლენა;
- რეგიონული ტურიზმის სტრატეგიების ფორმირების დროს ტურიზმის ინფრასტრუქტურის ფორმირებისა და განვითარების ახალი მოდელის შემუშავება, რომელიც დასავლეთ ევროპული და ესპანური მოდელების ნაზავს წარმოადგენს.

რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის პოტენციალის წარმოჩენისა და ტურიზმის ინფრასტრუქტურის მართვისათვის რეკომენდაციების შემუშავება, თეორიული საკითხების შესწავლის მასშტაბების გაფართოება რეგიონში, ტურიზმის ინფრასტრუქტურის სტრატეგიული დაგეგმვის საფუძველი გახდება, რაც ხელს შეუწყობს ეკონომიკურ ზრდას და მოსახლეობის ცხოვრების დონის ამაღლებას. კვლევის შედეგები გამოყენებული იქნება რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის მენეჯმენტის სწავლების პროცესში.

რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის ორგანიზაციული საკითხების გადაჭრისათვის აუცილებელია თეორიისა და პრაქტიკის შესაბამისობის არსებობა. განვითარებულ ქვეყნებში რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის პრაქტიკა განსაზღვრა თეორიამ. ახლა კი იქ ხორციელდება რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარების ორგანიზაციულ-ეკონომიკური თეორიული პრობლემების დამუშავება და გადაჭრა. ქვეყანაში რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის ისეთი გაგების ფორმირება, რომელიც გააერთიანებს მის ორგანიზაციულ, ეკონომიკურ და სოციალურ მიზნებს, დარგის საკვანძო საკითხს წარმოადგენს, რომლის ფარგლებშიც შეიძლება მოხდეს შემდეგი ტერმინების - „ტურიზმის ინფრასტრუქტურული მომსახურება“, „ტურიზმის ინფრასტრუქტურის სფერო“, „ტურიზმის ინფრასტრუქტურული ბიზნესი“ და სხვა განსაზღვრა.

ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განსაზღვრა მნიშვნელოვანია, რადგან იგი წარმოადგენს თეორიულ პრინციპებს ტურისტული რეგიონული ტურისტული ინფრასტრუქტურული საქმიანობის რეგულირებისა და განვითარებისათვის.

პირველ რიგში, ტურიზმი თავისთავში მოიცავს ინფრასტრუქტურის მშენებლობას, გზებსა და ყველაფერ იმას, რაც მოგზაურობასთან და გადაადგილებასთან არის გაკავშირებული; მეორე - იმისთვის, რომ ტურისტები ჩამოვიდნენ, მათ ნორმალური დახვედრა და მოვლა-პატრონობა სჭირდებათ, ამისთვის კი საჭიროა კარგი სასტუმროების, დასასვენებელი კომპლექსების, მომსახურების სხვა ობიექტების აშენება. თუმცა ყველაზე მთავარი მაინც გამოკვეთაა - ტურისტს ნოყიერად უნდა ასვა და აჭამო. ამ

ყველაფრის გასაკეთებლად არც გაზის საბადოების ქონაა აუცილებელი და არც ნავთობის, საკმარისია მხოლოდ სოფლის მეურნეობა. იმის გათვალისწინებით, რომ ტურიზმი მომავალში უდიდეს მოგებას მოუტანდა, სახელმწიფოსთვის მომგებიანი იყო, დახმარებოდა სოფლის მეურნეობას. ეს ხომ ის დარგია, სადაც ძალიან გართულებულია ექსპორტი, რადგან თითქმის ყველა ქვეყანას გააჩნია საკუთარი სოფლის მეურნეობის პროდუქტები. ტურიზმი კი ამ თვალსაზრისით სულ სხვა შესაძლებლობებს იძლევა. როცა საქართველოში ჩამოდის ტურისტი, ბუნებრივია, მას კვება სჭირდება, ამიტომ ის უკვე ჩვენი სოფლის მეურნეობის პროდუქციის იმპორტიორი ხდება ჩვენივე ქვეყანაში, ეს ფარული ექსპორტია, თანაც განუსაზღვრელად დიდ მასშტაბებში.

საქართველოში, კერძოდ, შიდა ქართლში, ტურიზმის და რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარების სტრატეგიების ფორმირების აუცილებლობა. რეგიონული ტურიზმის ინფრასტრუქტურის სოციალურ-ეკონომიკური მნიშვნელობის აღიარება მსოფლიოს ბევრ ქვეყანასა და რეგიონში მისი განვითარების მიზეზი გახდა. ტურიზმის გაქნითარება სულ უფრო და უფრო ხდება ადამიანის დასვენების მასობრივი ფორმა და მისი ცხოვრების ხარისხის სრულყოფის აუცილებელი საშუალება.